

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 22. juli 2019

FN-MJØ-054-2019. Naturgenopretning af Tuemosen ved Fussingø

Fredningsnævnet har den 16. maj 2019 modtaget en forespørgsel fra Naturstyrelsen Kronjylland, om et projekt med naturgenopretning af Tuemosen ved Fussingø kræver fredningsnævnets dispensation. Projektet omfatter matr.nr. 1s Volstrup, Ålum og del af matr.nr. 1a Fussingø Hgd., Ålum.

Naturstyrelsen ønsker at genskabe den naturlige hydrologi på styrelsens del af den tidligere højmosse Tuemosen. Indsatsen er en del af det EU-finansierede LIFE-projekt, som styrelsen og Randers Kommune gennemfører i fællesskab. Mosen har ikke været udnyttet til tørvegravning, siden den i starten af 1900 blev tilplantet med rødgran. Bevoksningen har siden 1994 været udlagt som urørt skov, så der har udviklet sig et areal med meget spændende naturindhold. Der skal derfor på styrelsens areal kun foregå en begrænset rydning af bevoksning på ca. ½ ha i det nordøstlige hjørne. Herudover skal der kun genoprettes en naturlig hydrologi. Det vil ske ved, at skelgrøften mellem matriklerne vil blive kastet helt til. De mindre grøfter i Tuemosen på matr.nr. 1s Volstrup By, Ålum vil blive blokeret med små dæmninger, der vil blive bygget af tørvemateriale hentet på arealet. Hvis det bliver nødvendigt, vil dæmningerne blive forstærket ved at presse en plade af vandfast krydsfiner ned i midten af dæmningen. Pladen presses ned i tørven i grøftens bund og sider og med overkant så tæt på grøftens kant som muligt. Foruden konsekvenser for den skovbevoksede mose betyder lukningen af skelgrøften, at de nærmeste dele af engene øst for mosen, som styrelsen også ejer, vil blive mere våde. Det forventes dog, at den nuværende afgræsning af engene vil fortsætte. Det er styrelsens opfattelse, at projektet ikke er i strid med fredningen.

Naturstyrelsen har oplyst, at de berørte arealer er omfattet af punkt 5 i fredningsnævnets afgørelse af 7. marts 1956 om Fussingø-fredningen. Det fremgår heraf, at der i Tuemosen snarest fjernes de i birkebevoksningen stående gran og fyr. Selvsåede gran og fyr fjernes, efterhånden som de indfinder sig, hvis det er muligt af økonomiske grunde. Disse arbejder kan i øvrigt iværksættes, når naturfredningsrådets anmodning herom foreligger, og udgifterne ved arbejderne refunderes da skovvæsenet af naturfredningsrådet. I øvrigt skal arealet henligge urørt uden afvanding, hugst, plantning eller såning medmindre naturfredningsrådets samtykke til sådanne arbejder foreligger.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningsnævnet er på baggrund af fredningsbestemmelserne og projektets indhold enig med Naturstyrelsen i, at projektet ikke kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1.

Afgørelsen er truffet af fredningsnævnets formand.

Klagevejledning

Der kan klages over fredningsnævnets afgørelser om dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1.

Det er Miljø- og Fødevareklagenævnet, der afgør, om denne afgørelse kan påklages. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevarerklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevarerklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevarerklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevarerklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevarerklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevarerklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevarerklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevarerklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevarerklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Henrik Leth,
2. Naturstyrelsen, Kronjylland,

3. Randers Kommune,
4. Miljøstyrelsen, København,
5. Danmarks Naturfredningsforening, København
6. Danmarks Naturfredningsforening, Randers,
7. Dansk Ornitologisk Forening, København,
8. Dansk Ornitologisk Forening, Randers,
9. Dansk Botanisk Forening, København,
10. Friluftsrådet, centralt,
11. Friluftsrådet, kreds Østjylland,
12. Region Midtjylland,
13. Slots- og Kulturstyrelsen.